

Sygn. akt IV CNP 217/07

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie ze skargi pozwanego

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w O.

z dnia 24 sierpnia 2005 r., w sprawie z powództwa . W.

przeciwko W. W.

o rozwód,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 lutego 2008 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

W sprawie rozwodowej małżonków A. i W. W. strony po ostatecznym sprecyzowaniu stanowisk wniosły o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie.

Sąd Okręgowy w O. w oparciu o zeznania stron ustalił między innymi, że ich pożycie małżeńskie układało się źle, pozwany był agresywny i bił żonę. Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2005 r. Sąd rozwiązał związek małżeński stron z winy męża.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego prawomocnego wyroku, wniesionej na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c., pozwany wskazał na naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. przez orzeczenie rozwodu z jego winy, mimo że strony zgodnie wniosły o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie, naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. przez pozbawienie go możliwości obrony swoich praw w wyniku uniemożliwienia mu przytaczania okoliczności faktycznych i zgłoszenia dowodów, bowiem pozwany nie uznał tego za konieczne wobec zgodnego wniosku stron o zaniechanie orzekania o winie, naruszenie art. 57 § 2 zd. drugie k.r.o. przez nie uwzględnienie wiążącego dla Sądu wniosku stron o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie, naruszenie art. 45 Konstytucji przez orzekanie co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, pozbawienie pozwanego możliwości obrony i zadysponowanie przez Sąd przedmiotem procesu, który pozostawiony został swobodnemu uznaniu stron.

Uzasadniając fakt wyrządzenia szkody przez wydanie zaskarżonego wyroku, pozwany wskazał, że na jego podstawie został wydany w dniu 5 marca 2007 r. przez Sąd Rejonowy w L. wyrok zasądający od niego na rzecz byłej żony alimenty po 120 zł. miesięcznie na podstawie art. 60 § 2 k.r.o.

Uzasadniając wystąpienie w sprawie przesłanek określonych w art. 424¹ § 2 k.p.c. pozwany wskazał na naruszenie przez Sąd pierwszej instancji podstawowych zasad porządku prawnego: zasady dyspozytywności, która powoduje związanie sądu zgodnym wnioskiem stron o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie oraz prawa do obrony, bowiem pozwany, przekonany, że Sąd orzeknie zgodnie z wnioskiem stron, nie zgłaszał żadnych wniosków dowodowych dla obrony swoich praw ani nie kontrolował dalszego postępowania, nie stawił się na ogłoszenie

wyroku i nie zaskarżył go, pozostając w usprawiedliwionym przekonaniu, że treść wyroku będzie zgodna ze złożonymi przez strony wnioskami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga pozwanego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku wniesiona została na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c., stanowiącego wyjątek od zasady określonej w art. 424¹ § 1 k.p.c., zgodnie z którą skarga przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji, a zatem strona ma obowiązek wyczerpania możliwości zaskarżenia orzeczenia w drodze przysługujących jej środków prawnych i dopiero po ich wyczerpaniu albo w braku takich środków, może wnieść skargę od prawomocnego orzeczenia Sądu pierwszej instancji, o ile wykazane zostaną okoliczności określone w paragrafie drugim omawianego przepisu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że dopuszczalność wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługującego jej prawa do wniesienia apelacji, jest uzależniona od kumulatywnego spełnienia obu przesłanek art. 424¹ § 2 k.p.c., to jest wyjątkowego wypadku (wyjątkowych okoliczności) oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 2 lutego 2006 r. I CNP 4/06 (OSNC 2006/6/113) „wyjątkowy wypadek”, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., odnosi się także do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka odwoławczego, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka odwoławczego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak na przykład ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po

stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka odwoławczego.

Bez wątpienia za taką okoliczność nie moźne być uznane, wskazane przez pozwanego w skardze, jako przyczyna niezaskarżenia wyroku rozwodowego, jego przekonanie, że treść wyroku Sądu pierwszej instancji będzie zgodna z wnioskami stron, w tym z wnioskiem o orzeczenie rozvodu bez orzekania o winie. Subiektywne przekonanie strony, że Sąd wyda wyrok zgodny z żądaniem stron i zgodny z prawem, nie moźe być uznane za usprawiedliwione wyjaśnienie przyczyny niewniesienia środka odwoławczego, a tym samym za wyjątkową okoliczność, w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. usprawiedliwiającą nieskorzystanie z przysługującego środka odwoławczego od wyroku sądu pierwszej instancji. Strona ma obowiązek dbania o swoje interesy procesowe i prawne. Zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego została wprowadzona dlatego, że jest rzeczą powszechnie znaną, iż zdarzają się zarówno błędy orzecznicze, jak i pomyłki sądowe, które z inicjatywy stron mogą zostać usunięte przez Sąd drugiej instancji. Dlatego obowiązkiem stron jest kontrolowanie przebiegu procesu i reagowanie na jego nieprawidłowości, a w szczególności zapoznanie się z orzeczeniem i złożenie przysługującego środka odwoławczego, jeżeli orzeczenie jest niezgodne z wolą stron, przepisami prawa lub zapadło w wyniku omyłki sądu.

W zaskarżonej sprawie rozwodowej możliwe było wniesienie przez pozwanego apelacji, której nie wniósł nie z powodów obiektywnych, a powodu zaniedbania własnych interesów procesowych. Nie moźe być to uznane za „wyjątkowy wypadek”, uzasadniający wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w oparciu o art. 424¹ § 2 k.p.c., co prowadzi do odrzucenia skargi na podstawie o art. 424⁸ § 2 k.p.c.

db

/tp/